

in neobčutljiva proti vremenskim uimam. Živino ravna Rumunec grdo in večkrat neusmiljeno. Juncev imajo veliko, katere upregajo za delo, kakor tudi krave.

Krave malokaterikrat molzejo in teleta ostanejo pri svojih materah včasih tako dolgo, da so velika kakor njihove mamice. Hlevov ne pozna goveja živina v Rumuniji; ona ostane pozimi in poleti pod milim ali nemilim nebom. Goveda se pasejo, dokler sneg ne pade; kedar pa pade sneg, jih ženó k senenim stogom, kjer jim senó pokladajo na sneg. Telet navadno ne koljejo; če v gostilnici hočeš jesti telečje pečenke, dobiš kos mesa stare krave ali starega junca. Doraščen Rumunski vol ima k večjemu 2 do 3 cente klavne teže in velja 30 do 50 frankov. Mlada goveda so po 20 do 30 frankov.

Mleko, ki se v mestih po deželi pije, je samo ovčje mleko, ki ga pastirji, tukaj „čubani“ imenovani, nakupujejo in prodajajo. Zjutraj zgodaj letajo ti umazani ljudje v kosmatih kožuhih po ulicah in kričijo „lapte“, „lapte“ (mleko), katero v nečednih golidah prodajajo 1 oko (avstrijski bokal) po 15 „banov“, to je, 6 krajcarjev. Če se „čubanu“ ne poljubi v mesto priti, ne pije nihče mlečne kave.

Bivolov je v Rumuniji veliko. To so ti velikani jako močni, vendar so zelo občutljivi proti vročini in mrazu; poleti bi ta živina najraje ležala v mlaki, v katero se tako globoko zakoplje, da le glava vun moli; pozimi jih v doljnih krajih pospravijo v „bordejih“, ki so hiše Rumuncev. Ti „bordeji“, z zemljo ometani, tičijo večidel v zemlji, tukaj gostujeta gospodar in bivol čez zimo. Zanimivo je, če človek potuje po Rumunskih vaséh, ki so večidel velike, videti tukaj skoro samo le strehe v zemljo vdelenih „bordejev“. Edina cerkev v vasi stoji na prostem, na kateri vidiš svetnikov namalanih v raznoterih barvah. Bivole večidel za delo vpregajo; mesa njihovega Rumunec ne je, če ni hudo lačen; bivol je krotka žival in potrpežljiva; videl sem enkrat 10letno deklico, ki je starega bivola za rogove zgrabila, se čez-nje na hrbet mu vrgla in ondi podolgoma obležala, potrpežljivi bivol se je s tem bremenom mirno dalje pasel.

Rumunski konj je majhen in trpežen; posebno dobri tovarni konji se nahajajo v transilvanskih planinah, ki so že meni samemu dobro služili na potovanji čez strme hribe in dereče vodé. Rumunec in Rumunka znata izvrstno jezdariti, ženska sedi tako trdno in pogumno na konji in ga jaha tako hitro kakor možki. Spredej in zadej ima jezdec privezane 4 žakličke, v katerih ima pospravljeno vso svojo robo. Dala bi se pa v Rumuniji konjereja ravno tako kakor govedoreja na višo stopinjo povzdigniti.

(Konec prihodnjič.)

Gospodarske novice.

Deželna kmetijska šola v Gorici.

Vsled sklepa letošnjega deželnega zbora ima biti slovenski odred deželne kmetijske šole popolnoma samostalen, neodvisen od italijanskega ravnatelja, ima svojega vodjo, učitelje in vrtnarja, svojo kmetijo.

Deželni odbor je v odborovi seji 11. t. m. sklenil izročiti vodstvo slovenskega odseka kmetijske šole in kmetije gospodu prof. Povše-tu, ki te dni prevzame vsled tega vodstvo slovenske kmetijske šole. Ob enem je deželni odbor odločil slovenskemu odredu: posestvo deželi od c. k. kmetijskega društva pripuščeno in en del polja na posestvu „pod Turnom“ ležeče ob cesti proti sv. Petru, kakor mu bo odmeril tudi polovico travnikov pod Kostanjevico in ob Vipavi pri Pečeh in polovico gozda v Starigori.

Da ta sklep vis. deželnega zbora vsakatega rodoljuba razveseliti more, je pač jasno, zato tudi mi ne bomo o tem za slovensko kmetijstvo velevažnem sklepu druzega rekli, kakor: Bog daj srečo in srečen uspeh pa pogum ter neutrudljivo marljivo delovanje slovenskemu odredu, da se vresniči vendar enkrat občna želja, to je, da bo slovenska kmetija kmetovalcem zgled in središče, iz katerega bodo lahko dobivali slovenski gospodarji žlahna drevesica, trte, razna semena i. d. *)

Tržno poročilo iz Trsta 10. oktobra 1878.

Cena kavi je že mnogo časa skoro brez spremembe, pa utegne prej poskočiti, nego pa pasti, posebno, če bode postala z novim letom colnina viša.

Cena olju skoro brez spremembe, kupčija mlačna, posebno v finih sortah; ker je pa letina bila prav dobra, smemo nadjati se nižih, nego viših cen. Jedilno olje 50 do 56 gold., namizno St. Angelo 70 do 78 gold.; Aix 82 gold., navadno 45, laneno 45 gold.

Sadje. Vkljub nizkim cenam je še zmirom malo kupčije; nekoliko poskočile so fige v vencih in sodih; rožiči pa so postali silno dragi in novo blago je skoro slabše nego staro.

Riž (rajž) je še zmirom brez spremembe. Italijanski velja 19.50 do 23.50 gold., Saugoon I. 17.50, II. 16.50 gold.

Mast in špeh. Zarad pomanjkanja blagá se je podražila nekoliko mast: lepega, debelega špeha primanjkuje. Špeh v zabojih velja od 44 do 55 gold. po debelosti.

Petrolej ni bil skoro še nikoli tako po ceni kakor je zdaj; visokih cen pač ne utegnemo imeti letos; danes velja potrolej v sodih 13 gold. 50 kr.

Domači prideiki. Fižola se ponuja od vseh strani in nekatere sorte skoro ceneje tukaj prodajajo, kakor na Notranjskem. Rudeči fižol velja 10 gld. Suhe slive navadne v sodih 9 do 9 gold. 50 kr. Brdske olupljene 28 do 30 gold.

Šolske stvari.

Učiteljski zbori v Ljubljani.

Dne 26. septembra t. l. so imela v Ljubljani društva: „Vdovsko učiteljsko društvo“, „slovensko učiteljsko društvo“ in pa „Narodna šola“ svoje glavne letne zборе. Naj tudi „Novice“ kaj malega o tem spregovorijo.

Lepa starodavna navada našega slovenskega naroda je, da on vsako bolj važno zadevo in opravilo prične z daritvijo sv. maše. Tudi zborovanjski dan bilo je tako. Ob 8. uri zjutraj maševali so v Št. Jakobski cerkvi prečast. gosp. prošt dr. Anton Jarc. Vkljub silnega deževnega naliva sešlo se je bilo vendar precejšnje število učiteljev k službi Božji, učiteljev-poštenjakov, o katerih slovenski narod s ponosom reči zamore: „naši so!“

Ob 9. uri pričelo se je zborovanje v prostorijah „katoliškega društva“. Prvo vršilo je svoj posel „Vdovsko učiteljsko društvo“. Prvosednik gosp. prošt dr. Jarc pozdravil je navzoče s prijaznim ogovorom, ter izrekel svoje veselje o tem, da se je sešlo tako nepričakovano obilno število učiteljev. Na kratko razložil je ugodni stan družbenega premoženja, razdelil med udeleženjen račun od 31. avgusta 1877. do 1. septembra 1878., ter djal, da bo društveni tajnik in blagajnik, cenjeni in

*) Tako piše „Soča“ tudi nam prav iz srca, ki se radujemo, da veleccenjeni gosp. prof. Povše dobi samostalen delokrog.

neumorno delujoči gosp. Matej Močnik o tem še bolj natančno in specielno poročal. In zdajci se je to tudi zgodilo. Posnamemo naj s tega le glavne točke. Društvo šteje 70 udov, premoženja ima v obligacijah 35.850 gold., gotovine pa 1325 gold. 25½ kr., tedaj skupaj 37.175 gold. 25½ kr. Lep denar to za tako majhno-številno društvo! Podpore je dobilo to leto 8 vdov in 18 sirot, vsi skupaj 950 gold. 25 kr. Akoravno to ni velika svota, pride vendar na vsacega povprek nad 36 gold. na leto, kar je na deželi že precejšnja pomoč. Za pregledovalce računov voljeni so bili gospodje Papljar, Suhadobnik in Kovšca, in ker je bilo vse v tako lepem in natančnem redu najdeno, ni bilo tudi potreba veliko razgovorov in debat. Gosp. Nikolaj Stanonik zahvalil se je v imenu nazočnih udov s toplo besedo gosp. prvosedniku in gosp. blagajniku za oskrbovanje društvenega premoženja, ter je nasvetoval, naj zbor per acclamationem izreče željo, da sedanji odbor ostane nespremenjen, in sicer: prvosednik preč. gosp. prošt dr. Anton Jarc, podpredsednik gosp. Andr. Praprotnik, blagajnik in tajnik gosp. Matej Močnik, odborniki pa: gospodje Jan. Borštnik, Jern. Čenčič, Fr. Govekar, Bl. Kuhar, Fr. Praprotnik in Iv. Tomšič. Z navdušenim pritrdjenjem se je tako tudi zgodilo.

Mi temu nimamo družega dostaviti, kot željo: naj bi pristopilo k društvu še kaj več udov. Število 70 ni ravno majhno, moglo bi pa še dokaj več biti. Za vloženi mali vsakoletni donesek so, kakor smo zgorej povedali, dobili podpirani letos počez vsak nad 36 gold., kar je 5odstotna obrest od 700 gld. Učitelji pri splošni dragini našega časa svojim res ne morejo nakladati denarja na kup, zdatno letno podporo pa jim lahko zagotovijo, ako primerno majhni donesek na leto pri „vdovskem učit. društvu“ redno vkladajo. Previdenim in skrbnim gosp. učiteljem zadostile bodo te kratke besede, — z drugimi pa, naj si bodo potem že oholeži ali nerodneži, se ne menimo. (Dal. prih.)

Slovstvene stvari.

Jezikoslovni razgovor.

(Konec.)

Iz Rusije 24. avg. — 7. —

Ako se hočete k slavjanstvu vrniti — nadaljuje moj prijatelj — imate samo dve poti: eno okolno in problematično, druga bila bi ravna in naravna. Ako Slovenci upate, da vam bo skoro mogoče politično združiti se, se ve da pod Habsburško dinastijo, z vašimi bližnjimi sosedi Srbohrvati, tedaj možko naprej! Sprejmite, a ne po koščekih, ampak celi njihov oficijalni in literaturni jezik. Vendar ne zabite, da ta pot je problematična; vi plavate na malenkem trhljem čolniciu po burnem morji, vi iščete rešitve iz potopa na ravno takem Hrvaškem čolniciu; al tudi na njihov čolnič oteti se, vam ne bo lahko: Nemci in Lahi vas ne bodo tako z lepa pustili k Hrvatom, in pri tem tudi ni zabiti, da Srbi in Hrvati nikdar ne bodo družni in edini. A ravna in naravna pot bi bila, oteti se na slavjansko-rusko ladijo (ponavljam vam zopet in zopet: jaz ne govorim o političnem združenju z Ruskim narodom, vi ostanete, kakor ste bili vselej, verni državljani vaše Avstrijske države), le v svojo literaturo sprejmite ves Ruski literarni jezik, vendar svojega narodnega jezika ne urezavajte in ne krpajte ga z nepotrebnimi tujimi besedicami; vsaj vam je že Koseski veleval: „Jezik očistite peg, opilite gladko mu rujo, — kar je najetega v njem, dajte sosedu nazaj!“ Vaš narodni jezik pod uplivom više li-

terature se bo polagoma sčasoma po naravni poti bližal čistemu slavjanskemu literarnemu jeziku. Tako bi se vašemu narodu odprl cel nov duševen svet, vaša mladina prejela bi zadosti prigodne jej duševne hrane.“

To je lahko misliti in tudi reči, Boris Vladimirovič, al težko je izpeljati.

„Hoteti je treba, odločiti se!“

Ne, naša mladina sploh se ne more učiti Ruskega jezika, to je le sem ter tje posamesnim osebam mogoče; šol, v katerih bi se učil Ruski jezik, nikdar ne privolijo.

„A laškega, angleškega, francoskega se uče?“

Kolikor je komu ugodno, celó silijo jih!

„Zakaj pa Ruskega ne? V ustavni, svobodni, liberalni Avstriji se mladina ne sme učiti kacega jezika!! Celó v naši avtokratično-birokratični Rusiji si lahko vsaka vas, če le hoče, omisli šolo z učiteljem, ako hoče, Turškega in Magjarskega jezika! noben birokrat se v jezično učenje ne vmešava. Ne, ne, Nikifor Nikolajič, tega vam ne verjamem. Slovenci bi samo morali tirjati, da vam vlada ustanovi pri vsaki gimnaziji, kakor za druge, tako tudi za Ruski jezik katedro, ako se le najdejo mladenči, želeči učiti se ga. Jaz mislim, da to je le vaš izgovor, ker vam je prijetno tisto, česar ste se navadili.“

Boris Vladimirovič, vi me žalite, to ni res, slovenski narod ljubi in spoštuje tudi vse, kar je v Rusiji hvalevrednega!

„Ne, ne, Nikifor Nikolajič, ne varajte me, ali morda tudi samega sebe! Poglejte, v tej le jezikoslovni stvari, ki se tukaj: ali u ali v imenuje, se govori o Srbih, o Hrvatih, o Čehih, o Poljakihi, celó o Angleškem w, le o Rusih se molči, kakor da bi mi ne bili Slavjani, ali kakor da bi nas čisto ne bilo na svetu. Nikifor Nikolajič, jaz dobro poznam Česko literaturo, ki se tako mogočno dela, da je noben Praški Čeh boljše poznati ne more, poznam tudi Poljsko in Srbsko, z vašo slovensko sem se seznanil tukaj pri vas, iz Slovenske in Srbske lahko pa sklepam, kakošna mora biti Hrvaška literatura. Ako primerjam vse te literature z našo Rusko, z mirno vestjo rečem, da, kakor je vas drugih Slavjanov komaj peti del Ruskega naroda, tako vse vaše literature skupaj so komaj petdeseti del naše Ruske literature. Zato menim, da bi vi latinsko-nemški Slavjani lahko nekoliko nižje stopili z dozdevne gore Evropejske omike, da bi ne gledali z visoka na nas Ruse, ampak da si naravnost v oči pogledamo.“

Zadosti, zadosti, Boris Vladimirovič!

„Pozvolite, Nikifor Nikolajič, še besedico vam reči: zapišite si moje opazke o u ali v ter izvolite seznaniti Slovence z njimi. Mi Slavjani, sinovi ene matere Slave, ne smemo tako govoriti: „Kdo lahko brez družega“, ampak o vsacem vprašanji se mora zaslišati mnenje vseh, večina pa bo merodajna. O tem dajte znati v Ljubljano, drugače ne bom hodil ob sredah k vam v gostje. Proščajte, Nikifor Nikolajič!“

Kakor vidite, dragi mi bratje Slovenci, jaz sem se potezal, kolikor je bilo v moji moči, za predlog g. M. „sine ira et studio“; ali Boris Vladimirovič misli, da me je hentano našeškal; na zadnje se je poslovil s takim žuganjem. Bogme, to ni, da ne bi pomenilo nič.

Slovensko književstvo.

* *Slovanščina v romanščini*. Spisal Davorin Terstenjak. Natisnila tiskarnica družbe sv. Mohora v Celovcu. Založil pisatelj.

To je naslov novi knjižici, katero naš Terstenjak s sledečim predgovorom na beli dan pošilja:

tem nastopom je bil podpisan propad vseh naših gospodarskih težinj. Magjari, katerim ni mar za to, če na njihovo korist ves svet propade, delali so na to in so danes že dosegli, da ves vhodni prevoz ne gre preko Avstrije, ampak skozi Ogersko svojo pot.

Po tej enostranski kupčijski politiki je eno najprvih del novega ministra grofa Andrassyja bilo to, da je Avstrija Turčiji odpovedala pogodbo 1870. leta s tem dostavkom, da se železnica iz Karlovca do Novoga na noben način delala ne bode, ampak da se mora novi priklep Rumelskih železnic skozi Ogersko, a ne skozi Avstrijo iskati.

Pri vsakoršni drugi vladi — le pri Turčiji ne — bilo bi kaj tacega hude nasledke imelo, in ko bi se bila tisti čas Turčija le malo močnejšo čutila, kakor je v resnici bila, bil bi ta Avstrijski prelom pogodbe „casus belli“ (sprožek vojske); al Turčija leži že celo stoletje politično in finančno na smrtni postelji, in tako je prišlo, da je tudi to Avstrijsko kľofuto za njen „kišmet“ vzela. Kar naravnost in brez vseh ovinkov je podvzetniku baronu Hiršu rekla, da sedaj, ko se je Avstrija železniškemu prikľepu Noviškemu odpovedala, se tudi ona dovršenju trase od Novi Banjeluke preko Mitrovice do Soluna odpove. Na ta način je bil baron Hirš prisiljen z vsem svojim železniškim delom nehati, in gotovo je opravičeno, če on sedaj od Turčije 25 milijonov odškodovanja zahteva. — Pravda za te milijone še sedaj teče; Turčija se sklicuje na Avstrijo, da je ta, a ne ona pogodbo 1870. leta prelomila in da od nje zahteva odškodnino za barona Hirša. — Izid te pravde ni še gotov; morebiti da bo Avstrija za Ogersko sebičnost in politiko grofa Andrassyja one milijone plačala. Pa kaj to Magjare briga; vsaj oni gotovo ne bodo plačali. (Kon. prih.)

Solske stvari.

Učiteljski zbori v Ljubljani.

(Dalje.)

„Slovenskemu učiteljskemu društvu“, katero je po vdovskem zborovalo, je prvosednik vrli Studenški nadučitelj gosp. Fr. Govekar. Tudi on je pričel sejo s krepkim ogovorom, katerega, menimo, bodo lahko brali v „Uč. Tovarišu“ vsi oni, ki jim je kaj mar za naše narodne učitelje in njihovo delovanje. Jedro tega govora bilo je: ljubezen do države, cerkve in domovine, za kar naj delujejo učitelji vselej in po vseh močeh.

Potem je govoril tajnik, naš gosp. Matej Močnik o delovanju društva. Povedal je, da je imel odbor to leto le eno sejo, in se potožil, da društvo ni moglo veliko v prid učiteljstvu in šolstvu storiti, ker žalibog ima premalo zvestih tovarišev. Nekoliko se je pa vendar-le delalo. Tako, na pr., je jako marljivi gosp. F. Stegnar izdal zbirko mičnih šolskih pesem z napevi vred, po katerih so učitelji in mladina z veseljem segli. Vredil je dalje ta gospod prav lepo društveno bukvarnico, katera je veliko vredna, in se še vedno narašča. Ker ima zdaj vsak šolski okraj svojo lastno knjigarno — dejal je dalje gosp. Močnik — se sicer ona „učit. društva“ lože pogreša, spodbuja pa vendar nazoče, naj je ne prezrejo, ker hrani ona mnogo znamenitih knjig, kakoršnih se ne najde povsod. Knjigarna je v rokah gosp. Stegnarja, ki rad vsakemu postreže, kdor kaj brati želi. Povedal je konečno gosp. govornik, da društvo, ker je pri lanskem zborovanju obravnavalo zaradi novih beril, letos o didaktiki ni stavilo nobene točke na

dnevni red, in zlasti tudi zato ne, ker je deželna učiteljska konferencija o tem dobro delovala.

dobrót §. 71. in §. 79. v ljudsko-učilniškem zakonu z 29. aprila 1873. leta, št. 22. 2) Prisposodobno postopanje bodi tudi s tistimi, iz poprejšnje dōbe v učilniški službi delajočimi učiteljskimi pomočniki, katerih ni zadela dobrota, da bi pozneje bili za trdno v službo postavljeni; a vendar bodi pri njih ta razloček, da se jim v podstavo milostivne pokojnine dovoli samo po 200 do po 300 gold. dejansko-službenega prejemka na leta.

Gosp. blagajnik Iv. Tomšič poročal je potem o stanu društvenega premoženja. Povedal je, da finance njegove niso sijajne, a blagajnica vendar ni prazna. Društvo je imelo zaradi doplačevanja naročenega „Conversations-Lexikon-a“ in zaradi vezanja knjig precejšnih stroškov; vendar se je to vse poravnalo in poplačalo, in še je ostalo gotovine 22 gold. 93 kr. Izrekel je gosp. poročevalec o tej priliki upravičeno željo, naj bi društvu kaj več udov pristopilo. — Gosp. Nik. Stanonik se potoži, da se pri mnogih naših učiteljih „kri vodeni“, kar je dovolj žalostno. On „strahopetnosti“ pripisuje to žalno okoliščino, ter tudi izreka željo, naj bi se učitelji zdramili in zopet v bolj obilnem številu oklenili se slovenskega (vsaj domačega) „učit. društva“. — Tudi g. Matej Močnik potoži se zaradi bojazljivosti nekaterih učiteljev, pravi pa vendar nekako zaupno: „če nas je tudi le malo, smo pa vendar le, iakar nas je, ne bojmo se!“ Dobro! — Gosp. Andrej Praprotnik meni in trdi, da narodna zavest pri mnogih učiteljih vendar še ni opešala; le spodbude manjka. Spodbudujmo mlade tovariše k značajnosti, spolnujmo pa tudi vestno svoje dolžnosti. Kdor to stori, in se zraven drži postave, mu ne more nihče škodovati. Bodimo zmerni, za narodno šolo vneti, občinam pravic ne odtegujmo, in navdaja naj nas vsikdar pogum! (Dal. prih.)

Obravnave deželnih zborov.

Deželni zbor Kranjski.

V 9. seji se je cestnemu okraju Radeškemu privolilo 15% priklade, okraju Kočevskemu 20%, okraju Trebanjskemu 15% za leto 1879., davčnim občinam Čatež, Cerina in Globočica pa 29% priklade. — V imenu finančnega odseka je baron Apfaltrern poročal o prošnji usmiljenih sester za podporo dekliški sirotnici v Ljubljani ter predlagal, naj deželni odbor se pogaja z usmiljenimi sestrami, z mestnim zastopom Ljubljanskim in z deželno vlado zastran pravil za sirotnico, oziroma zastran ustanovitve 20 ustanov (štipendij) iz deželnega sirotinskega zaklada: predlog je obveljal. Dr. Poklukar je pri tej priliki nasvetoval, naj se tej sirotnici za stavbo privoli 1000 gld., kar pa nasprotna stranka ni hotela sprejeti. — Učitelju Mateju Mraku se dovoli 300 gold. letne pokojnine začeni od meseca septembra l. 1878. — Potem je Dežman poročal v imenu finančnega odseka gledé pokojnine učiteljev, vsled tega sta obveljala sledeča dva odsekova predloga: 1) Kar se tiče tistih učiteljev, kateri so po dobroti, ki jo daje c. kr. ukóvnega ministerstva razpis s 4. januarija 1877. leta, št. 17084, uže izprejeti v stalno službo, se deželni odbor pooblasti, da ta čas, kedar gredó v pokoj ali se njih posmrtnim svojem določajo preskrbnine, on sme z dogovorom c. kr. deželnega učilniškega sveta postopati tako, da jim službeni čas všteta od tedaj, od kar so dovršili preskušnje za podučitelja, ter da odpravam (Abfertigungen) in učiteljskim ter njih vdov pokojninam in dologam za odgojo v podstavo deva po 350 do po 400 gold. dejansko-službenega prejemka na leto, pri čemer naj jim ne naklanja

Solun ubranila; ona je vse Cislajtanske dežele iz zveze z Levanto izključila.

Al vsegamogočni Bog za to skrbi, da drevesa ne rastejo do nebes. Na to stavimo svoj up. Niti Turčija niti njih prijatelji nimajo za svoje idealne, to je, za Ogerske železnice, potrebnih noycev, zato mislimo, da bode še dosti Save poteklo v Črno morje, predno se bode pogodba 1875. leta dovršila. — Upajmo, da vendar državni zbor ne bode denarjev priyolil za Ogerske železnice. Ogri in Turki pa so v denarnih zadevah popolnem in tako bankrot, da se na svetu ne bode živa duša našla, katera bi jim kaj posodila.

Šolske stvari.

Učiteljski zbori v Ljubljani.

(Konec.)

Zdaj je sledila vrlo dobra obravnava gosp. Fr. Praprotnika „o odgoji dobrih državljanov“. Mislimo, da bo „Učit. Tovarš“ bolj natančno to popisal. Spisi tako jedernatega obsega zaslužijo, da se obelodanijo popolno. — Pred sklepom omeni še gosp. blagajnik Iv. Tomšič, da je sicer še mnogo zastalnih letnih doneskov iztirjati, a on vendar svetuje, naj se zaostanki izbrišejo, o novem letu 1879. pa naj se napravi čisto nova vpisninska knjiga, v katero se bodo vpisali dose-danji zvesti udje, ter povabili se po slovenskih časnikih k pristopu tudi novi. Zbor temu enoglasno pritrdi. Tudi „Novice“ to odobrujejo. Mnogokrat zastareli dolg ude k izstopu iz kakega društva le zato zapelje, ker bi morali preveč doplačevati. Upamo pa, da oglasilo se bo z novim letom k „slovenskemu učit. društvu“ vendar mnogo novih udov, ker tega nikakor ne moremo misliti, da bi bila otrpnjenost naših učiteljev tolika postala, da bi narodno društvo, ki zahteva le en ubožen goldinar letne plače, zamreti pustili. Naj bi se tega društva oklenili pa tudi zlasti mladi častiti gospodje duhovniki, ki nikakor ne morejo reči, da niso učitelji našega naroda. Prepričani smo namreč, da taka šola, kjer delujeta duhovni in svetovni učenik vzajemno, mora biti dobra in je ne more zadeti obtožba, da je „malo vredna“, kar modérni liberalci trobijo po svetu. Naj teh besedi ne prezre nihče, ki ima kaj resnično pravega narodskega čutja v sebi. Mislimo pa tudi, da bi gosp. blagajnik že zdaj rad letne doneske za prihodnje leto sprejel, toraj: na delo, dokler je stvar topla!

K sklepu je bila volitev odbora, in so bili voljeni gospodje: Govekar Fr., Kuhar Bl., Močnik M., Tomšič Ivan, Praprotnik Andr., Stegnar Fel., Lapajne Iv., Čenčič Jern. in Borštnik Janez. Gosp. Govekar izvoljen je bil vnovič za prvosednika, g. Kuhar za podpredsednika, g. Močnik za tajnika in g. Tomšič Iv. za blagajnika. — S tem je bilo zborovanje „slov. učiteljskega društva“ skončano.

Zadnje zborovalo je društvo „Narodna šola“. Kakor znano, ima ono blagi namen, podpirati našo revno šolsko mladino s potrebnim šolskim orodjem. Za doneske, ki jih namreč vkladajo dobrotniki, učitelji in ljudske šole, kupuje se šolsko orodje „na debelo“ (en gros), in razdaja se potem po primeri vplačanja šolam za njihove siromašne otroke, se ve, da brez dobička, ker se na pr. za vplačani 1 gold. dobi blaga za 2 do 3 gold. vrednega. 13 vrst učnega blaga, čez 13.000 zvezkov in komadov razne šolske robe nakupilo in razdalo se je v preteklem šolskem letu. Iz tega števila se

vidi, koliko otročjih srčic je bilo oveseljenih z raznimi darilci. Prihodkov je imelo društvo v preteklem šolskem letu (od 27. sept. 1877. do 26. sept. 1878.) 657 gld. 93 kr. Vplačalo je 61 ljudskih šol in 34 učiteljev večje in manjše doneske; največja dobrotnica bila je društvu sl. Ljubljanska hranilnica, ki mu je darovala 100 gold. Dr. vitez Močnik, nekdanji viši nadzornik naših ljudskih šol, se naših revnih otrok tudi še vedno milosrčno spominja, ter je poslal po svoji lepi in hvalevredni navadi zopet za to leto 10 gld. — Omeniti moramo dalje tudi še znanostnih predavanj v Ljubljanski čitalnici po velespoštovanih gospodih dr. Karolu Bleiweisu, dr. Zarniku in Križmanu, kar je dalo čistega doneska 63 gold. 63 kr. Neimenovani dobrotniki darovali so 10 gld. itd. — Stroškov je imelo društvo za nakupovanje raznega šolskega blaga 547 gld. 38 kr., toraj je ostalo za prihodnje šolsko leto gotovine 110 gold. 55 kr. in nekaj šolskega blaga. Največje priznanje gre gosp. prvosedniku, tajniku in blagajniku tega društva. Človek res ne vé, bi li občudoval nad tema gg. odbornikoma bolj njuni neumorni trud in nikoli počivajočo nesebično delavnost, ali pa njuni značaj. Zbrani udje so enoglasno izrekli priznanje in zahvalo imenovanima gospodoma odbornikoma za njuno marljivo skrb in delavnost, in izid volitve novega odbora glasil se je: prvosednik gosp. Stegnar, podpredsednik gosp. A. Praprotnik, blagajnik in tajnik gosp. Močnik; odborniki pa gospodje: Tomšič, Borštnik, Govekar, Papler, Stanonik in France Praprotnik.

Omenjeno naj bo tu še to, da je bil kmalu o pričetku zborovanj dospel iz Štajarskega Ljutomera telegram vrlih gg. učiteljev Lapajneti in Kryl-a, pozdravljaje zbrane tovariše ter želeč jim pri delovanju dober vspeh.

Gledé društva „Narodna šola“ naj dostavijo „Novice“ tudi še kratko opazko. Res je, da menda nobena doba v zgodovini ni doživela tacihi časov, o katerih bi se bila tako pogostno čula beseda: „dajte, dajte!“ kakor naše dni. Če kedaj, zdaj bi si človek res s samimi milodari lahko kupil in zaslužil nebesa. Vendar pa si ne moremo kaj, da ne bi adresirali na one, katere je Bog blagoslovil s časnim blagom, mile prošnje: ozrite se na našo na blagu revno, pa na duhu jako zmožno mladino, ki bi se rada učila, pa jej manjka pripomočkov; vsaj društvo „Narodna šola“ tudi najmanjši darek z hvaležnim srcem sprejme.

Popoldan ob 1. uri zbrali so se gosdodje učitelji v Virantovi gostilni k skupnemu obedu. Kakor so se odlikovali poprej pri zborovanju kot izurjeni parlamentarci, tako videti se je moglo zdaj nad njimi, da obsega vse vez iskrenega prijateljstva. Neka pesem neumrljivega knezeškofa Slomškega poprašuje: „preljubo veselje, oj kje si domá?“ — odgovoriti bi se moglo na to: „26. septembra pridružilo se je bilo za čas obeda v Ljubljani zborajočim učiteljem“. Prijateljsko dobrovoljstvo s srčno veselostjo sijalo je vsem nazočim raz obrazov; napitnic, resnobnih, pa tudi šaljevih je bilo obilo. Po skončanem obedu poslovili so se drug od družega, da se povrnejo na bližnja in daljna domovja k spolnovanju svojih dolžnosti. Naj poštene možake, katerim je načelo zlati izrek slavnega pesnika Schillerja: „an das Vaterland, das theuere, schliess dich an“, podpira Božja pomoč, in naj jih čez leto in dan srečna ura zopet zjedini v prijateljsko združenje, pa jim pridruži še kate-terega „zgubljenega sina“!